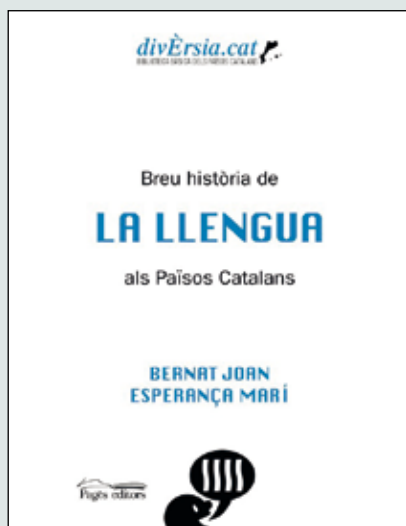

Breu història de la llengua als Països Catalans

BERNAT JOAN, ESPERANÇA MARÍ
Col·lecció «Divèrsia.cat»
Pagès editors
Lleida, 2019
160 pàgines

Les mides d'aquest llibre, 115 x 185 mm, el fan de lectura còmoda. El format és un mèrit de la col·lecció «Divèrsia.cat. Biblioteca bàsica dels Països Catalans», on es troba aquesta *Breu història de la llengua als Països Catalans*. Per tant, l'enhorabona a Pagès Editors. També un aplaudiment per fer explícit el terme Països Catalans tant en el nom de la col·lecció com en el dels dos títols que han sortit fins ara. El primer va ser *Breu història dels castells i la Muixeranga als Països Catalans*.

Diré encara un altre encert, i és el de veure que l'editorial (lleidatana), el director de la col·lecció, Josep-Lluís Carod Rovira (tarragoní), i per descomptat els autors de l'obra que ressenyem, Bernat Joan (eivissenc) i Esperança Marí (formenterenga), prediquen amb l'exemple. El llibre és escrit en el català baleàric de Joan i Marí, la qual cosa celebro a tot dir. No s'ha vist necessari adaptar la modalitat lingüística a mercats i lectors, que en aquest cas és com si diguéssim «costums i prejudicis». El català estàndard té uns avantatges que a vegades no veiem... o no llegim.

El contingut de l'obra és lloable, amb vint-i-cinc capítols breus, sempre ben explicats, tot i que esporàdicament massa tècnics (convé parlar de talassocràcia?), amb alts i baixos (desorienta la referència al *Thesaurus totius hebraicitatis*: quan es va publicar?, en què és realment comparable amb el *Diccionari català-valencià-balear*?...) i amb anècdotes que rebaixen la pretensió historiogràfica (com l'intercanvi dialèctic amb un representant d'una *major* americana durant les negociacions de la llei del cinema). També hi ha una cronologia i una bibliografia.

El lector hi trobarà les referències de les llengües anteriors al català en relació amb el català, el detall de les llengües en contacte i, amb les paraules precises, el que no va ser un contacte sinó una imposició a partir del decret de Nova Planta: la de la llengua espanyola. No hi falten la disgregació del llatí, el paper de Ramon Llull i de la Cancelleria Reial, les contradiccions del final de l'edat mitjana i la pèrdua de poder polític de la corona catalano-aragonesa. També el lector hi trobarà la Renaixença i, no cal dir-ho, el procés de normalització que va iniciar Pompeu Fabra. L'obra s'acaba amb dos capítols ben interessants: «La llengua catalana a partir de la Transició» i «Activisme per la llengua i reptes de futur al segle XXI».

Així com *L'aventura del català*, d'Albert Branchadell, arriba fins a l'Estatut retallat (per cert: per què no s'ha consultat un llibre tan imprescindible com el del reconegut sociolingüista?), la *Breu història de la llengua als Països Catalans* es tanca amb un repte de futur: aconseguir un projecte nacional, d'esperit profundament republicà, en què la llengua catalana sigui la llengua pública comuna dels Països Catalans. És un bon repte perquè les amenaces a la nostra llengua, avui més que mai, arriben de moltes bandes.

DAVID PALOMA I SANLLEHÍ